

Sjakkpunkt nr. 1/2025

Organ for Norske synshemmedes sjakkforbund
Februar 2025, årgang 52

Innhold

Sjakkpunkt nr. 1/2025.....	1
Fra redaktøren	2
Smått og stort	2
Meld deg på til NM i dag!	2
Rokaden	2
Invitasjon til Landsturnering (NM) i sjakk for synshemmede 2025.....	2
Nordisk 2025	3
Sak 17/24: Nordisk mesterskap 2025	3
Tormod Prytz har fylt 90 år!	3
Hip hip hurra!	3
For 50 år siden.....	15
NM 1975.....	15
Ada og Torleiv	16

Fra redaktøren

Hei! Her er første utgave av bladet i 2025. Noe nytt og noe gammelt. Tormod Prytz har fylt 90 og jeg har «stjålet» en fin hyllest til han som Erik Bremer i Danmark har lagt ut på den danske sjakklista. Kos deg med dette så får vi komme sterkere tilbake med nytt stoff fra Norge i neste nummer.

Oddvar

Smått og stort

Meld deg på til NM i dag!

Du finner annonsen i dette bladet. Jo tidligere du melder deg jo morsommere er det for oss som planlegger mesterskapet.

Rokaden

Olav Vik ble gjenvalgt som leder på årsmøtet i Rokaden 6. februar. Det skjer mye spennende i Oslo som vi kommer tilbake til.

Invitasjon til Landsturnering (NM) i sjakk for synshemmede 2025

Norske Synshemmedes Sjakkforbund (NSSF) har gleden av å invitere til det 56. NM i sjakk for synshemmede på Hurdal Syn og Mestringscenter, torsdag 1. til søndag 4. mai 2025.

Det blir felles busstransport fra Sporveisgata 10, Oslo, med avgang klokken 10.00 torsdag.

Bussen ankommer Gardermoen ca. klokken 11.00, deretter direkte til Hurdalsenteret. Søndag er det avgang fra Hurdal klokken 14.00.

Egenandelen for medlemmer i NSSF er satt til kr. 1 600 per spiller for hele oppholdet i enkeltrom. Tilsvarende pris for dobbeltrom er satt til kr. 1 300.

Deltakere under 35 år får ungdomspris på kr. 750.

Er du ikke medlem i NSSF, så må du betale kr. 200 ekstra, uansett kategori.

Ledsagere betaler tilsvarende medlemspris.

Reiseutgifter over kr. 500 kan refunderes mot kvittering. Det forutsetter at du er medlem i NSSF og et fornuftig valg av reisemåte.

Turneringen spilles over fem runder, med 1. runde torsdag kl. 14.00. Betenkningstiden blir 1 time og 30 minutter pluss 30 sekunder per trekk per spiller. Vi forsøker å plassere deltakerne i grupper der alle har noenlunde lik spillestyrke.

Påmeldingsfrist er så raskt som mulig, og senest 1. april 2025. Etter påmeldingsfristens utløp får alle påmeldte tilsendt program og øvrige dokumenter som trengs til arrangementet. Disse blir sendt ut i elektronisk form.

Påmelding og mer informasjon hos: Oddvar Øyan: e-post: ooyan@broadpark.no (Telefon 478 41 560). Husk å oppgi om du har allergier, har med førerhund eller trenger annen tilpasning, og hvor du kommer på fellestransporten.

For å lette arbeidet til premienemnda under arrangementet oppfordrer vi alle deltakerne til å ta med en liten ting til premiebordet.

NSSFs årsmøte holdes søndag 4. mai 2025. De fleste sakspapirer til møtet blir gjort kjent i NSSFs medlemsblad og e-postlisten. Har du saker som du ønsker behandlet på møtet, må disse sendes til NSSFs sekretær, Arild Øyan på e-post oyan.Arild@gmail.com innen 1. april 2025.

Turneringen er for alle synshemmede uansett spillestyrke. Det praktiske rundt arrangementet står NSSF for, men det sosiale er hver enkelts ansvar. Vi forsøker å lage noen sjakklige aktiviteter etter middagene.

Vel møtt til noen trivelige sjakkdager i Hurdal!
For NSSF, Olav Vik, leder

Nordisk 2025

Nå er inbydelsen sendt ut til våre nordiske venner. Det blir en individuell turnering. Så får vi se hvem som kommer. Styret i NSSF har gjort nedenstående protokollasjon i saken:

Fra Protokoll 10. desember 2024

Sak 17/24: Nordisk mesterskap 2025

Vi har reservert Hurdalsenteret 10.-13. oktober.

Det er sendt ut invitasjon til ei individuell turnering med inntil 5 spillere fra hvert land med påmeldingsfrist 1. juni 2025. Turneringa skal gå over fem runder. Alle land betaler for oppholdet for sine deltakere selv.

Noen e-poster er sendt ut i etterkant der punkter i invitasjonen er avklart. Vi sender ut påminnelse i god tid før endelig påmeldingsfrist.

Styret diskuterte sammensetting av det norske "laget". Det ble enighet om at vi forsøker å få med våre beste spillere og at NM kan være grunnlag for å plukke ut deltakere. Vi kan supplere med flere deltakere dersom noen land ikke deltar med full kvote.

Tormod Prytz har fylt 90 år!

Jeg har tatt nedenstående fra den danske sjakklista. Det er skrevet og samlet av Erik Bremer. Dette forteller litt om Tormod og viser mange av hans partier gjennom karrieren.

Hip hip hurra!

Riktig hjertelig tillykke med fødselsdagen!

Håber der bliver masser af hygge, forkælelse og solskin til dig - og gang i den naturligvis!!!

Af Erik Bremer, oktober 2024

Tormod Prytz, en af de mest markante skikkelser inden for norsk blindeskak, har nået en bemærkelsesværdig milepæl, idet han fylder 90 år den 8. oktober 2024. Tormod blev født i 1934 i Nordnorge, og hans liv har været præget af både triumfer og udfordringer, der har formet ham til den person og spiller, han er.

Tormod begyndte sin rejse ind i skakkens verden i 1950'erne, og siden da har han haft en stor indflydelse på nordisk skak. Som aktiv spiller har han deltaget i næsten alle nordiske og nationale mesterskaber samt flere skakolympiader, hvor han har repræsenteret Norge med stolthed. Hans passion for skak skinner igennem i hans ord, hvor han beskriver spillet som en form for kunst:

"Sjakk kan virkelig være vakkert. Tenk deg en uventet kombinasjon som avgjør mye. Det er der det ligger. Det smarte og uventede. Det er god kunst. Vakkert. "

Tormods dedikation til skakspillet strækker sig også til hans rolle som leder, redaktør af tidsskriftet Sjakkpunkt og Sjakketten, underviser, skribent samt hans engagement i planlægningen af utallige turneringer. Hans arbejde har været med til at fremme Blindeskakken i Norden og inspirerede nye generationer til spillet.

Tormods liv har ikke været uden udfordringer. I 1939, under en tumultarisk tid præget af krig og usikkerhed, blev han sendt til børnehjemmet Østafor i Jessheim. Det var en svær tid, hvor han i syv år ikke så sin mor, og selvom han ikke husker afskeden som et tårevædet farvel, vidner det om den indre styrke og modstandskraft, han allerede besad som barn. Børnehjemmet var præget af streng disciplin, og Tormod oplevede, hvordan hans barnetro blev udfordret, da han undrede sig over, hvorfor uskyldige børn ikke blev hjulpet.

Et af Tormods mest stolte præstationer var at overtale sine forældre til ikke at sende sine to yngre blinde brødre til Østafor, en god beslutning, der kom til at betyde meget for ham.

Gennem årene har han haft mange sportslige succeser, herunder at modtage Norges Skakforbunds hæderstegn i guld i 1991. En af de mindeværdige sejre fandt sted i 2022, hvor han besejrede Kai-Roger Johansen ved NM i sjakk for synshemmede. Omvendt var hans største tab en følelsesmæssig kamp mod sin bror Otto Prytz i 2018.

Tormod er ikke blot en spiller; han har været en inspiration for mig. Hans liv og karriere er et vidnesbyrd om styrken i menneskelig ånd og vilje. I takt med at han fejrer sin 90-års fødselsdag, vil hans bidrag til nordisk skak uden tvivl blive husket og værdsat i mange år. Tormods liv er et eksempel på, hvordan man kan overvinde modgang og finde skønhed og mening i både skakspillet og livets udfordringer.

Kampen mellem Tormod Prytz og Kjeld Porsdal Poulsen, spillet ved olympiaden i La Pineda den 3. november 2004, er et godt eksempel på, hvordan et parti kan ændre karakter fra en tilsyneladende lige stilling til en dramatisk finale. Partiet åbner med Taimanov-varianten i Siciliansk, som giver begge spillere muligheder for dynamisk spil. Efter de indledende træk, hvor Tormod vælger lang rokade, begynder Kjeld Porsdal at presse med 10. -, b5, som åbner for en aggressiv plan mod hvids sårbare konge. Efter en række taktiske manøvrer er det Kjeld, der i et kritisk øjeblik vælger 19. -, Da6, hvilket svækker hans muligheder og giver Tormod lov til at komme tilbage i partiet. Det er en vigtig læring; selv små unøjagtigheder kan ændre spillets retning. Tormod griber chancen med 20. Dxa6! og begynder at presse danskeren. Sorts forsøg på at finde modspil med 24. -, Tf7 fører til endnu flere problemer, som Prytz bruger til at skabe en stærk stilling. De følgende træk viser Tormods evne til at spille solidt og systematisk, og han formår at tvinge Kjeld ind i en

uholdbar situation. Da Tormod spiller 35. Lxf8, er det klart, at han har opnået en afgørende fordel. Kjelds modspil er begrænset, og Tormod navigerer sikkert hele vejen til slutspillet, hvor han med præcise træk sikrer sig sejren.

Prytz, Tormod(Norge) - Poulsen, Porsdal Kjeld (Danmark)

OL La Pineda (1) 03. 11. 2004

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 e6 5. Sc3 a6 6. Le2 Dc7 7. Le3 Sf6 8. f3 Le7 9. Dd2 0-0 10. 0-0-0 b5 11. a3 b4 12. axb4 Lxb4 13. Sxc6 dxc6 14. Dd3 a5 15. Kb1 La6 16. Dd2 Lxe2 17. Dxe2 Lxc3 18. bxc3 Db7+ 19. Ka2 Da6 20. Dxa6 Txa6 21. Td2 h6 22. g4 Sh7 23. h4 f6 24. Tb1 Tf7 25. Tb8+ Tf8 26. Tdd8 Txd8 27. Txd8+ Kf7 28. Lc5 g6 29. Td7+ Kg8 30. Ta7 Txa7 31. Lxa7 Kf7 32. Lc5 f5 33. e5 fxg4 34. fxg4 Sf8 35. Lxf8 Kxf8 36. Ka3 Ke7 37. Ka4 Kd7 38. Kxa5 Kc7 39. c4 Kb7 40. c3 Kc7 41. Ka6 h5 42. g5 Kd7 43. Kb7 c5 1-0

I dette miniature-parti mellem Tormod Prytz og den Schweiziske spiller, Hans Sticher begyndte med den gamle åbning, kongegambit efter 1. e4 e5 2. f4. Sticher valgte et solidt forsvar med 2. ..., Sc6, men Tormod greb muligheden for at tage initiativet. Efter en række aggressive træk, inklusive 6. ..., Lg5, foretog Tormod det logiske valg 7. Sxg5, som satte Sticher under pres. Stichers kritiske fejl kom med 10. ..., Sxd5, hvilket åbnede op for Tormods angreb. Selvom Sticher forsøgte at forsvare sig, blev presset kun stærkere, især da han ikke havde fået rokeret. Efter officerstab kom Det dramatiske øjeblik med 16. exf7+, hvor Tormod truede med at knuse den sorte konge. Sticher forsøgte med en håbløs manøvre 17. ..., c6, men det var ikke tilstrækkeligt. Tormod afsluttede partiet med præcision med 19. f8D+ Txf8 20. Txf8+, hvilket sikrede ham sejren.

Partiet demonstrerede Tormods evne til at udnytte modstanderens fejl og opretholde presset i partiets komplekse stilling.

Prytz, Tormod - Sticher, Hans

OL Ca'n Picafort (5) 20. 04. 1992

1. e4 e5 2. f4 Sc6 3. Sf3 d6 4. Lc4 Le7 5. 0-0 exf4 6. d4 Lg5 7. Sxg5 Dxc5 8. Lxf4 De7 9. Sc3 Sf6 10. Sd5 Sxd5 11. exd5 Sd8 12. Te1 Le6 13. dxe6 Sxe6 14. d5 Df6 15. dxe6 Dxf4 16. exf7+ Kd8 17. Dd3 c6 18. Tf1 De5 19. f8D+ Txf8 20. Txf8+ 1-0

Vi er i Caro-Kann åbningen, specifikt Panovvarianten. Tormod Prytz fik god plads efter 8. c5. Efter 8. ..., b6 fortsatte hvid med 9. b4 og efter flere træk, herunder 10. a3 og 11. c6, opnåede hvid en fordelagtig stilling. Sort forsøgte at stabilisere sin stilling med 11. ..., Dc7, men hvids angreb fortsatte med 12. b5, hvilket pressede sort yderligere. Sorts forsøg på at forsvare sig med 12. ..., Sb8 og 13. ..., Td8 førte til en kritisk stilling, hvor hvid fik mulighed for at spille 14. Dc2 og efterfølgende 16. Lxe7, hvilket resulterede i en stærk stilling for hvid. Sort lavede en afgørende fejl med 19. ..., f6, der førte til en kedelig situation. Hvid kunne derefter afslutte

partiet med 20. Lh7+ Kf8 og 21. Sg6+, hvilket tvang sort til at opgive partiet efter 22. Sxe7.

Prytz, Tormod(Norge) - Van Gysel, Marc (Belgien)

OL Benidorm (5) 10. 05. 1985

1. e4 c6 2. d4 d5 3. exd5 cxd5 4. c4 Sf6 5. Sc3 e6 6. Sf3 Le7 7. Lg5 Sbd7
8. c5 b6 9. b4 a5 10. a3 0-0 11. c6 Dc7 12. b5 Sb8 13. Ld3 Td8 14. Dc2
h6 15. Lh4 Se8 16. Lxe7 Dxe7 17. Se2 Ta7 18. 0-0 Tc7 19. Se5 f6 20.
Lh7+ Kf8 21. Sg6+ Kf7 22. Sxe7 1-0

Spansk

Noter: Svein Tore Fesche, Braille-Skak november 1973.

Spillet ved Det Nordiske Holdmesterskab. 3. runde den 11. november 1973 i Almåsa.

Hvid: Tormod Prytz, Norge. Sort: Gunnar Larsen, Danmark.

Stillingen mellem Norge og Danmark efter de to første runder var helt lige, så den afsluttende runde blev derfor meget spændende. Det var på det rene, at Norge kunne nøjes med 2-2 mod Danmark og alligevel blive mestre, da Norge på det tidspunkt havde to holdsejre medens Danmark havde halvanden. Aftenen i forvejen havde holdlederen fra Norge, Tormod Prytz, fortalt alle og enhver, at Norge nok skulle magte at slå Danmark ved, at vor førstebrætsspiller, Ivar Viken, vandt sit parti, og Tormod selv ved bræt 3 vandt sit, medens det var noget mere tvivlsomt med bræt 2 og 4. Efter kort tids forløb havde Danmark vundet ved bræt to og førte dermed 1-0. Danmark stod også klart til sejr ved bræt 4. På den anden side havde Norge et klart overtag ved bræt 1, og partiet blev også vundet, så stillingen var 1-1. Stillingen ved bræt 4 var nu endnu mere afklaret, og det var meget spændende, hvorledes det skulle gå ved bræt 3, hvor holdleder Tormod Prytz skulle forsøge at bjærge sejren for Norge. Han havde på dette tidspunkt tilkæmpet sig en bonde, men stillingen var langtfra afklaret i det spændende tårnslutspil. Nedenfor følger partiet:

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6 5. 0-0 Le7 6. Te1 b5 7. Lb3 d6 8.
h3 0-0 9. c3 Sa5 10. Lc2 c5 11. d4 cxd4.

Der findes en vrimmel af muligheder i denne variant af Spansk. Som en af de stærkeste fortsættelser regnes Sc6. 12. cxd4 Sc6 13. dxe5. Løser spændingen i centrum noget for tidligt. Bedre synes d5, dog skal begge spillere have ros for at kende åbningsteorien godt i denne variant.

13. -, dxe5 14. Dxd8 Txd8 15. Sbd2.

Jeg ville have foretrukket at spille Sc3, for sort kan ikke med fordel spille:
15. -, b4 16. Sd5 Sxd5 17. exd5 Txd5 18. Le4, og bindingen i diagonalen til a8 bliver meget ubehageligt for sort.

15. -, Sd4 16. Sxd4 exd4 17. e5 Sd7.

Springeren vil stå bedre på d5.

18. Sf3 Sc5 19. b4 Se6.

Interessant var her forsøget d3, men en noget uklar stilling opstår efter:
20. bxc5 dxc2 21. Le3 Lf5. Sort har sikret sig løberparret og pres mod den hvide C-bonde samt bondemajoritet på dronningefløjen med a6 og b5, hvorfor stillingen nok bør være til fordel for sort.

20. a3 Lb7.

Bedre synes d3 for at forhindre hvids næste træk.

21. Le4 Lxe4 22. Txe4 Td5 23. Lb2 Tad8 24. Tad1 d3 25. Td2 Tc8 26. Sd4 Sxd4 27. Lxd4?

Efter dette bør partiet være tabt for hvid. Bedre var: 27. Txd4 Txe5 28. Txd3 med sandsynlig remis.

27. -, Tc1+ 28. Kh2 Tc4 29. Txd3 Tc6?

Lykken stod Norge bi i dette parti. Med Ld8 fuldt af Lb6 er det vanskeligt at se, hvorledes hvid skulle undgå at tabe kvalitet. Sort ser imidlertid ikke denne mulighed, ligesom hvid heller ikke så den, hvorfor partiet fremdeles kan reddes.

30. Tde3 Te6 31. f4 g6 32. g4 Ld8 33. Kg3 Lb6 34. Lxb6 Txb6 35. Tc3.

Enklere var at spille f5.

35. -, Te6 36. Tee3 Kg7 37. g5.

Hvid burde have bestræbt sig på at beholde dubleringen i E-linien. Muligt var også at dublere i C-linien. Efter dubleringen i E-linien kan sort ikke hindre f5. Nu gør hvid det noget vanskeligere for sig selv ved først at spille g5, idet han ikke længere har understøttelse af f5.

37. -, Td4 38. Tc7 Tc4?

Giver hvid anledning til en fribonde på dronningefløjen ved Txc4. Partiet ville efter dette være fuldstændigt håbløst for sort, idet hvid da også ville true med at spille Tc3 fuldt af Ke4, og dermed få to bønder i overvægt. Hvid spiller imidlertid:

39. Tc3?

Se ovenfor.

39. -, Txc3+ 40. Txc3 h6 41 h4 hxg5 42. hxg5 Kf8 43. Kg4 Kg7 44. Td3 Kf8 45. Td8+ Ke7 46. Td5 Kf8 47. f5 gxf5+ 48. Kxf5 Ke7 49. Td6 Txd6 50. exd6+ Kxd6 51. Kf6 opgivet. 1-0.

Caro-Kann

Hvid: Tormod Prytz, Norge. Sort: Ingvar Karlsson, Sverige

Nordmanden sendte sin konge ud på en lang vandring, så det endte med at minde om en lang rokade. Sort har nemlig rode sig ind i problemer, som kan koste en bonde. Tormod henter bonden og vinder over Karlsson - mange tak for det! Og vi takker for andenpladsen. Mon ikke svenskerne savnede Magnusson på holdet!

1. e4 c6 2. d4 d5 3. Sc3 dxe4 4. Sxe4 Lf5 5. Sg3 Lg6 6. Sf3 Sbd7 7. Sh4 e6 8. Sxg6 hxg6 9. Le3 Sgf6 10. Ld3 Dc7 11. Df3 Ld6 12. 0-0-0 Sh5 13. Sxh5 gxh5 14. h3 Sf6 15. Lg5 Sd5 16. c3 Lf4+ 17. Lxf4 Dxf4+ 18. Dxf4 Sxf4 19. Lf1 0-0-0 20. g3 Sd5 21. Lg2 Sc7 22. a4 g5 23. g4 hxg4 24. hxg4 Sd5 25. Txh8 Txh8 26. Th1 Th4 27. Txh4 gxh4 28. Kd2 Kd7 29. Lxd5 cxd5 30. Ke2 Ke7 31. f4 f6 32. Kf2 e5 33. dxe5 fxe5 34. fxe5 Ke6 35. Kg2 1-0

Tormod skriver om kampen mellem Norge og Danmark ved hold-NM 2007: I spisesalen fortalte han at jeg aldri hadde slått han. Sånt er ikke oppmuntrende, for jeg spiller jo ikke bedre med årene. En trøst var det at Bent kanskje også er blitt eldre. Så satt jeg der og flyttet brikker i håp om å klare remis. Men først og fremst skulle laget ha tre poeng.

Ett av dem regnet jeg med at Kai-Roger skulle ordne. Da Erik Bremer tapte mot Oddvar, var vi nesten i mål, for Kai-Roger var jo sikker som banken!

Så spilte Ivar V. remis mot Allan Larsen! Nå nærmet tiden seg, da jeg kunne tilby remis.

Men så vant Jan Nielsen over Olav, og Ivar M. tapte mot Kjeld Porsdal Poulsen.

Dermed sto danskene med 2,5 poeng mot våre 1,5, - Kai-Rogers ikke medregnet. Men hvorfor gjorde ikke fyren kort prosess med denne Henning Johansen?!

Han måtte da forstå at jeg sleit med Bent! Jeg torde ikke ta sjansen på et remistilbud. Tenk om Bent avslo - og kanskje vant partiet.

Spillet gikk videre, det ene trekket etter det andre. Ingen av oss hadde tidsnød. Vi brukte nesten nøyaktig samme tid. Men hva var nå dette?

Ei felle i det 39. trekket? Det så ut som om jeg kunne sjakke til meg en løper! Men den gamle reven gir vel ikke en løper gratis? - - Jeg tok den likevel.

Man kan ikke bare sitte og drømme. Men hevnen uteble. Hurra! En bukk!

Spill forsiktig nå, Tormod. Men Kai-roger lot vente på seg, - så lenge at Bent bukket den andre løperen!

Og da fikk Norge poenget.

Nå sto vi igjen likt, og alt avhang av Kai-Roger.

Henning var ikke så lett å beseire likevel. Det ble nesten midnatt før Kai-Roger skaffet oss det siste poenget.

Det berømte norske bronselaget av 2007 samlet seg igjen på Olavs rom til en kort, men veldig hyggelig feiring. 5½ poeng hadde vi skrappt sammen.

Ingen imponerende sum, men vi unngikk sisteplassen!

Den fikk danskene med 3½ poeng.

Tormod Prytz - Bent O. Kristensen

NM i holdskak (3), 10. 02. 2007

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 Sf6 5. Sc3 a6 6. Lc4 b5 7. Ld5 Sxd5 8. Sxd5 e6 9. Sc3 Lb7 10. f3 Le7 11. 0-0 0-0 12. Kh1 Sd7 13. a3 Tc8 14. Le3 Se5 15. Sce2 Sc4 16. Lc1 Dc7 17. b3 Sb6 18. c3 Tfd8 19. Lb2 d5 20. Dc2 Lf6 21. Tad1 e5 22. Sf5 d4 23. Td3 Sd7 24. b4 Sb6 25. Tc1 Lg5 26. Tcd1 Sa4 27. Lc1 Lf6 28. Ld2 Sb6 29. Db3 Sc4 30. Le1 g6 31. Sh6+ Kg7 32. Sg4 Le7 33. Sf2 Se3 34. Tc1 Dc4 35. Dxc4 bxc4 36. Td2 d3 37. Sg3 f5 38. exf5 gxf5 39. Sd1 Lg5 40. Sxe3 Lxe3 41. Sxf5+ Kh8 42. Sxe3 e4 43. fxe4 Lxe4 44. Lh4 Tf8 45. Kg1 Tf7 46. Tf1 Kg7 47. Txf7+ Kxf7 48. Le1 Ke6 49. Tf2 d2 50. Lxd2 Ld3 51. Tf4 Ke5 52. g3 Le4 53. Kf2 Tc7 54. Sg4+ Kd5 55. Sf6+ 1-0

Det må bemærkes at Tormod i 1996 vandt over Bent O. ved matchen mod Sydnorge.

Svend Pedersen - Tormod Prytz

Dronninggambit: 31. Txd4?? Nu er det kun ned ad bakke for hvid. Tormod vinder let sluttspillet.

Hold-NM 2009 (2), 31. 10. 2009

1. d4 d5 2. c4 e6 3. e3 Sf6 4. Sc3 c5 5. Sf3 Sc6 6. Le2 b6 7. 0-0 Le7 8. a3 cxd4 9. exd4 0-0 10. Se5 Lb7 11. cxd5 Sxd5 12. Lf3 f6 13. Sxc6 Lxc6 14. Sxd5 Lxd5 15. Te1 Dd6 16. Lxd5 Dxd5 17. Lf4 Ld6 18. Lxd6 Dxd6 19. Dd3 Tad8 20. Tad1 Td7 21. Td2 Tfd8 22. Ted1 Dd5 23. b3 b5 24. Df3 Dxf3 25. gxf3 Td5 26. f4 e5 27. fxe5 fxe5 28. Te1 Kf7 29. Te4 Txd4 30. Texd4 Txd4 31. Txd4 exd4 32. Kf1 Ke6 33. Ke2 Kd5 34. Kd3 g5 35. f3 h6 36. Ke2 Ke5 37. Kd3 a6 38. b4 Kd5 39. Ke2 Kc4 0-1

Prytz, Tormod - Kristensen, Bent O

Provinsen Sydnorge bræt 1 (1), 10. 11. 1996

Siciliansk, Dragevarianten

Noter, Kaare Vissing Andersen, Braille-Skak juni 1996

1. e4 c5 2 Sf3 d6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 Sf6 5. Sc3 g6 6. Le3 Lg7 7. Dd2 0-0
8. 0-0-0 Sc6 9. Sxc6.

En tematisk afbytning! I stedet for en halvåben C-linje får sort nu en halvåben B-linje. Hvor der var lagt op til angreb på Sc3. Lg7 og et snarligt Tc8, bliver sorts strategi nu et angreb på b2 Lg7 og et snarligt Tb8.

9. -, bxc6 10. Lh6 Le6.

Bent Larsen har for nylig (faktisk efter det her spillede parti, nemlig den 1. og 3. juni 1996) behandlet det tematiske kvalitetsoffer Lh8 i Ekstrabladet. Ideen stammer fra partiet Ljublinskij-Simagin, Moskva 1939, men blev først rigtigt berømt med partiet Panovsimagin, Moskva 1943. I begge tilfælde vandt sort på grund af sin stærke sortfældede løber.

11. Lxg7 Kxg7 12. b3.

Indirekte ekstra dækning af a2. Tekstrækket havde været en fatal fejl, hvis sort stadig havde haft sin sortfældede løber på g7. Nu er sagen en anden.

12. -, Da5 13. Kb2 Tab8.

Mere naturligt var Tfb8 for at lade A-tårnet understøtte A-bondens fremrykning.

14. Ld3 c5 15. Sb1 Dc7.

Bent er en stor ynder og dygtig udøver af denne kongeindiske stillingstype. Og han skal ikke nyde noget af dronningafbytning, hvorved dynamikken ville sive ud af stillingen.

16. c4 a5 17. a4 Sxe4?

Fejlberegning, thi ved korrekt hvidt spil får sort ikke tre bønder for officeren.

18. Lxe4 Lxc4 19. Ld5?

Så når Bent alligevel sin hensigt. Også Tormod overser mellemskakken 19. Dc3+ efterfulgt af 20. Dxl4, hvormed regnestykket ville være et helt andet, nemlig 2 officerer for 2 bønder. Nu skete:

19. -, Txb3+ 20. Ka1 Lxd5 21. Dxd5 Tfb8.

Materielt er stillingen ret lige, idet sort har tre bønder for en springer. Dertil har sort gode chancer, da hvids konge er afklædt sit bondetøj, og da der er lavinepotentiale i sorts centrumsbønder.

22. Td3 T3b4 23. Ta3 e6 24. Df3 d5 25. Sc3 De5.

Ide og modtræk. Den hvide springer ville til b5 for at splitte de sorte tårne. Sort standser springerens vandring med en binding.

26. De3 Dd6.

Mere chancerigt var 26. -, Te4, udnytter, at 27. Dxc5? Ville strande på 27. -, Te1+ 28. Txe1 Dxe1+ 29. Ka2 Dd2+ 30. Ka1 Db2

Tilbage til partiet.

27. Sb5.

Hvid har nået et mål, og straks går det galt for sort, fordi Tb4 nu ikke mere dækker Tb8.

27. -, De7.

Eller 27. -, Df8 28. De5+ Kg8 29. Dd6. Hvid skal nok få sin dronningeafbytning.

28. De5+ Df6.

Nødvendigt for at redde Tb8.

29. Dxf6+ Kxf6 30. Tb1 Ke7 31. Txb4 Cxb4?!

Her svigter Bents slutspilsmod. Han er bange for, at det alternative tilbageslag axb4 skal føre til, at hvids A-bonde løber igennem, men faren synes ikke overvældende. Efter 31. -, axb4! Ville sorts bondelavine for alvor blive farlig, hvids springer mangler retrætefelt, og endelig ville et Ta8 direkte angribe hvids a3-bonde. En egentlig variantmæssig analyse ville her føre for vidt. Tilbage til partiet.

32. Th3 h5 33. Kb2 Tc8 34. Te3 f6 35. Te2 e5 36. Tc2 Txc2.

Jeg spurte efter partiet Bent, hvorfor han ikke her spillede Tc4, hvilket besvarede han logisk med, at hvid da ville svare Kb3, og så skulle sort alligevel slå på c2 med fuldstændigt samme resultat!

37. Kxc2 f5 38. Kd3 e4??

Kære Bent, hvordan kunne du nænne det? Alle stærke spillere har sat en brik i slag, men ikke et felt! Sort bringer den hvide majestæt feltet d4 på en sølvbakke.

Teksttrækket smider al modspil overbord!

39. Kd4 f4 40. h3 g5 41. Sc7 e3.

Desperation i en tabt stilling.

42. fxe3 fxe3 43. Kxe3.

Mere enkelt var 43. Sd5+ efterfulgt af 44. Sxe3. I partiet skete videre:

43. -, Kd6 44. Sb5+ Kc5 45. Kd3 d4?

Bonde rent i slag. Sidste chance bestod i 45. -, b3! 46. Kc3 b2 47. Kxb2 Kb4 48. Sc3 d4. Nu skete sluttelig:

46. Sxd4 Kd5 47. Sb3 Ke5 48. Ke3 g4 49. hxg4 hxg4 50. g3 Kd5 51. Kd3 Ke5 52. Sxa5 1-0.

1. runde spillet den 13. februar 2004: 3. bræt.

Italiensk (Den rolige variant).

Hvid: Gunnar Haumann Rasmussen, Provinsen. Sort: Tormod Prytz, Sydnorge.

Noter, Kaare Vissing Andersen, Braille-Skak juni 2004

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lc4 Lc5.

Italiensk.

4. d3.

Den rolige variant, der afslører, at hvid ikke har nogen større ambitioner mht. at opnå åbningsfordel. Men selveste Kortschnoi spillede trækket mod Bronstein i Moskva 1952. Mere i åbningens ånd er 4. c3 eller 4. b4!? (Evans Gambit).

4. -, Sf6 5. Sc3 0-0?!

Bedre er 5. -, d6.

6. Sd5?!

Med 6. Lg5! der truer 7. Sd5, kunne hvid enten fremtvinge retræten Le7 eller svækkelse h6. I det sidste tilfælde kunne han derpå rokere langt og indlede en bondestorm mod sorts svækkede kongestilling.

6. -, Sxd5 7. exd5 Sa5 8. Lb5?!

Bedre var retræten Lb3, og derefter besvare et eventuelt Sxb3 med axb3, der giver hvid den halvåbne A-linie.

8. -, d6 9. b4? a6?

Mere enkelt og naturligt var det at snuppe den tilbudte bonde med det samme.

10. La4 Lxb4+

Det er faktisk dette sjuskede bondetab, der siden fører til et tabt slutspil.

11. Ld2 Lxd2+ 12. Dxd2 c5.

Så dækker dronningen springeren på a5.

13. 0-0 b5 14. Lb3 Sxb3.

Her kunne sort have forsøgt sig med 14. -, Ld7!? med truslen 15. -, c4! der vinder hvids løber.

15. axb3 Lb7 16. c4 b4 17. Sg5 Lc8 18. Se4?!

Eneste chance for modspil lå i fremstødet 18. f4!? Sort jager let springeren væk fra sit indbildt smukke felt.

18. -, f5 19. Sg3 h6 20. f4 De7 21. fxe5 Dxe5 22. Tae1 Df6 23. Se4 Dd8 24. Sg3 Ta7 25. Tf2 Te7 26. Tef1 Tef7 27. Tf4 g5 28. T4f2 Kh7 29. Te1 Te8.

Der lægges hermed op til generalafbytning på E-linien af de tunge officerer.

30. Txe8 Dxe8 31. Te2 Te7 32. Txe7 Dxe7 33. De2.

Det er almindeligt kendt, at dronning og springer arbejder bedre sammen end dronning og løber. Derfor var der for hvid en vis fornuft i at undgå dronningafbytning. Men dels ville sort da yderligere øge sit initiativ begyndende med De5, der ville centralisere hans dronning, dels vil bondemajoriteten på kongefløjen kunne bruges til et farligt angreb.

33. -, Dxe2 34. Sxe2.

Sort har afgørende slutspilsfordel. Løberen er stærkere end springeren, når der er bønder på begge fløje. Dertil har han bonde mere, endda i form

af en merbonde på begge fløje, mens sort har en ufrugtbar merbonde i centrum.

34. -, Kg6.

Centralisering af kongen er klassisk i slutspil, dels er den ikke mere i umiddelbar fare for at blive sat mat, dels er den en vigtig operativ officer. En mere direkte metode bestod i Ld7 efterfulgt af a6-a5-a4, der resulterer i, at b3 bliver en farlig garderet fribonde. Bemærk hertil hvor dårlig mobilitet, hvids springer har, f. eks. kan den ikke umiddelbart komme til b2 og dække feltet a4.

35. g3 Kf6 36. d4 a5 37. Sc1?

Sjusket bondetab! Hvid burde først have slået på c5.

37. -, cxd4 38. Sd3.

Ganske vist holder hvid dermed sort stangen for en tid, men med to bønder i undervægt kan det ikke holde.

38. -, Lb7?!

Dette er planløst, men sort står så suverænt, at der er tid til at finde en bedre plan.

39. Kf2 h5 40. h3 h4 41. gxh4 gxh4 42. Sf4 Lc8 43. Kf3 Ld7 44. Sh5+ Ke5 45. Sf4 Le8!

Hvid er i træktvang! Han må flytte sin springer, og så bryder sorts løber ind i hans stilling via h5.

46. Sd3+ Kf6 47. Kf4?!

Eller 47. Sf4 a4 48. bxa4 Lxa4 osv.

47. -, Lf7 48. Se1 Lh5.

Endelig!

49. Sd3 Ld1 50. Sc1 Lc2 51. c5.

Fortvivlelse!

51. -, dxc5 52. d6 d3 53. Ke3 Ke6 54. Kd2 Kxd6.

Opgivet.

Morale: Man skal passe på sine bønder! 0-1.

Prytz, Tormod - Helmersen, Noah

Det norske mesterskab for blinde og svagtseende 2024 (A) (4) 11. 05. 2024

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Lc5 5. 0-0 Sf6 6. d3 h6 7. h3 0-0 8. Te1 b5 9. Lb3 Lb7 10. c3 Te8 11. Lc2 La7 12. Sbd2 d6 13. Sf1 Dd7 14. Le3 Lxe3 15. Sxe3 Se7 16. Sh2 Sg6 17. Seg4 Sxg4 18. Dxg4 Lc8 19. Dxd7 Lxd7 20. Sf3 f5 21. d4 exd4 22. exf5 Txe1+ 23. Txe1 Sf4 24. cxd4 Lc6 25. Le4 Lxe4 26. Txe4 Kf7 27. Kh2 Sd3 28. Te2 Te8 29. Td2 Sb4 30. a3 Sd5 31. g4 Kf6 32. Kg3 Sb6 33. h4 Te4 34. h5 Sc8 35. Tc2 Te7 36. Tc3 a5 37. Te3 Sb6 38. b3 c5 39. dxc5 dxc5 40. Txe7 Kxe7 41. Se5 Sd5 42. Sc6+ Kf6 43. Sxa5 Kg5 44. Sb7 c4 45. bxc4 bxc4 46. Sc5 Kf6 47. f4 Sc3 48. a4 Se2+ 49. Kf3 Sd4+ 50. Ke4 c3 51. a5 c2 52. Sd3 Sb3 53. a6 Sc5+ 54. Kd4 Sxd3 55. a7 c1D 56. a8D Dxf4+ 57. Kxd3 Df3+ 58. Kd4 Dd1+ 59. Kc5 Dc2+ 60. Kd6 Dd3+ 61. Kc7 Dg3+ 62. Kd8 Dxg4 63. Dc6+ Kxf5 64. Dd7+ Kf4 65. Dd4+ Kg5 66. Dxg7+ Kh4 67. Dxb6 Dxb5 68. Dxb5+ Kxb5 1/2-1/2

Organist Erik Bremer

Den grønne fatning

Hørkær 21 C 7. th

2730 herlev

tlf.: 40 10 84 48

Det er med skak som med musik og kærlighed, det har potentialet til at gøre mennesket lykkelig

[For 50 år siden](#)

Her gjengis to sitater fra Sjakkpunkt nr. 3 1975. Det er nok den gangens redaktør Svein Tore Fesche som har skrevet dette.

NM 1975

I omtalen av NM skriver Fesche:

Runde 4 på lørdag ble dramatisk, i det partiet mellom Ivar viken og Tormod Prytz ble avbrutt da kona til Ivar kom inn og fortalte at et av barna hans hadde forsøkt å fylle bensintanken på bilen hans med stein. Stillingen var klar vinst for Ivar, men som den sportsmann og gentleman han er, tilbød han Tormod remis etter at bilen var reparert, kom tilbake til spillelokket.

--*--

Men hva skjedde og hva har hendt etterpå? Jeg har snakket med Ivar, og jeg kom ikke langt i min innledning før Ivar lo godt og fortalte resten av historien.

Det var Kurt på 3 år som hadde puttet stein på bensintanken. Bilen ble kjørt til nærmeste bensinstasjon og tanken ble rensset for stein. Ikke noen stor ulykke altså.

Jeg lurte etterpå hvordan det har gått med gutten. Ivar forsikrer at det har gått bra. Han ble bilmekaniker!

Ada og Torleiv

Svein Tore har også en liten anektote i forbindelse med årsmøtet 1975. Denne historien er blitt gjenfortalt mange ganger. Jeg husker den godt da jeg ble med i sjakken på begynnelsen av 1980-tallet. Dette hendte under valget til styret for Halvdan Karteruds minnefond. Slik står det i bladet:

... under valgene oppstod en episode som bør huskes. Torleiv Eidem var valgt som medlem i fondets styre, Ada Bye var foreslått som hans personlige varamann. Ada hadde imidlertid betenkeligheter: «nei, Gud! Tenk om han dør!» Da latteren hadde gitt seg, kunne Torleiv bekrefte hennes frykt: «Det er ikke utenkelig.»

--*--

Nå er begge partene og minnefondet historie. Men vi som kjente dem kan tydelig høre replikkvekslingen den dag i dag.

::xx::xx::

Utgiver: Norske synshemmedes sjakkforbund

Redaktør: Oddvar Øyan, ooyan@broadpark.no

Hjemmeside: <https://nssf.us>